

עפ"ג 44040/08/14 - מדינת ישראל נגד קאסם עליאן

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 44040-08-14 מדינת ישראל נ' עליאן 15 יוני 2015

לפני כב' השופטת גילה כנפי-שטייניץ

כב' השופט ד"ר יגאל מרזל

כב' השופט אריה רומנוב

מדינת ישראל בעניין:

ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המערכת

נגד

קאסם עליאן

על-ידי ב"כ עו"ד עבד ג'יג'יני

המשיב

פסק-דין

1. לפנינו ערעור המדינה על גזר דינו מיום 8.7.14 של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ש' הרבסט) אשר ניתן בת.פ. 56746-05-13. במסגרת גזר הדין הוטלו על המשיב העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות; מאסר מותנה; קנס בסך של 7,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו; וצו מבחן למשך שנה. עונשים אלה הוטלו על המשיב לאחר שהורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה של סחר בסם מסוכן. הערעור שלפנינו מכון נגד קולת העונש שהוטל על המשיב.
2. בכתב האישום המתוקן שהוגש נגד המשיב יוחסה לו עבירה של סחר בסם מסוכן. על פי כתב אישום זה, ביום 23.9.12 מכר המשיב, יחד עם שניים נוספים, לסוכן משטרתי, סם מסוכן מסוג חשיש במשקל של 90.11 גרם ברוטו ("סולית חשיש"), תמורת סכום של 2,240 ₪. כאמור, המשיב הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, והורשע בעבירה שיוחסה לו.
3. בהמשך לכך, בית משפט השלום הורה על קבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב. שירות המבחן התבקש להתייחס, בין היתר, גם לשאלת ההרשעה, וזאת נוכח בקשת המשיב שלא להרשיעו. המשיב טען בהקשר זה, כי הרשעתו תפגע בהליך השיקומי בו החל ובסיכויי לעבוד בתחום הסיעוד, אותו הוא מתעתד ללמוד. המלצתו של שירות המבחן (בתסקיר מיום 12.3.14) הייתה להטיל על המשיב עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות, וכן להעמידו בצו מבחן לתקופה של שנה, במהלכה ניתן יהיה, בין היתר, לעקוב אחר מצבו ולשלו בו בקבוצה טיפולית מתאימה.
4. לאחר שמיעת הטיעונים לעונש, ביום 18.3.14, הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, בו תיבחן שאלת ההרשעה. כמו כן נתבקשה חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות. במסגרת התסקיר המשלים (מיום 22.5.14) לא בא שירות המבחן בהמלצה להימנע מלהרשיע המשיב, ושב על המלצתו בעניין העונש, כאמור לעיל. הממונה על עבודות השירות מצא את המשיב מתאים למסגרת זו.

5. בגזר דינו מיום 8.7.14 קבע בית משפט קמא, כי יש להותיר את הרשעתו של המשיב על כנה, וזאת נוכח חומרת העבירה ונסיבותיה; האינטרס הציבורי בלחימה בנגע הסמים; וכן בשים לב לכך שההרשעה אינה מהווה מחסום אוטומטי בפני המשיב המעוניין לעסוק בסיעוד. בנימוקי גזר הדין הדגיש בית משפט קמא את חומרת העבירה בה הורשע המשיב, את שכיחותה הרבה ופגיעתה הקשה, וכן את קלות ביצוע העבירה והרווח הכספי הנובע ממנה. עוד התייחס בית המשפט לנסיבות ביצוע העבירה וציין, כי כמות הסם שנמכרה ואופן ניהול העסקה מלמדים כי המשיב הוא "אדם המתהלך בשוק הסמים כבקיא וכרגיל בו". לפיכך קבע בית המשפט כי מתחם הענישה ההולם נע בין מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות ל-15 חודשי מאסר. באשר לעונש הראוי במקרה זה, בית משפט קמא ציין את גילו הצעיר של המשיב בעת ביצוע העבירה ואת עברו הנקי ונטול ההרשעות. כמו כן, בית המשפט נתן את דעתו לשיקולי שיקום, וציין את המהפך שביצע המשיב בחייו, ובכלל זה את הסימנים אותם הוא הראה בכיוון של לימודים אקדמאיים וניהול חיים נורמטיביים. עוד ניתן משקל לכך שהמשיב נטל אחריות על מעשיו, הודה, וחסך מזמנם של הצדדים ומזמנו של בית המשפט. בסופו של יום גזר בית המשפט על המשיב את העונשים שפורטו לעיל.

6. במסגרת הערעור המונח לפנינו מבקשת המערערת להשיג על קולת העונש, לשיטתה. נטען, כי שגה בית משפט קמא בגזר דינו משקבע כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות העניין כולל גם מאסר לריצוי בעבודות שירות. המערערת סבורה כי מדובר במתחם ענישה מקל, אשר אינו הולם את חומרת העבירה ונסיבות ביצועה, וכי קביעת מתחם זה סותרת את מדיניות הענישה הנהוגה ומסכלת את מאמצי בתי המשפט השונים במיגור תופעת השימוש בסם והפצתו. עוד נטען, כי בית משפט קמא לא ייחס את החומרה הראויה והמתבקשת לעבירה בה הורשע המשיב, ולא גזר עליו עונש ההולם את חומרתה. נטען, כי העונש שהושת על המשיב הינו מקל, אין בו הרתעה מספקת, והוא אף אינו הולם את נסיבות ביצוע העבירה, כפי שצוינו על ידי בית משפט קמא עצמו במסגרת גזר הדין. לסיכום, המערערת עותרת לכך שבית משפט זה יתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ויטיל על המשיב עונש של מאסר "ממש". עוד התבקש כי נורה על חילוט הרכב ששימש לביצוע העבירה.

7. דיון בערעור נקבע תחילה ליום 12.11.14. במועד זה לא התייצב המשיב. ב"כ המשיב טען לפנינו כי המשיב נמצא במסגרת סגורה לגמילה מסמים בליפתא, וכי הליך הגמילה צפוי להסתיים ביום 20.1.15. במצב דברים זה עתר ב"כ המשיב לדחיית מועד שמיעת הערעור עד לאחר סיום הליך הגמילה. לאור האמור נעתרנו לבקשתו של ב"כ המשיב ודחינו את מועד שמיעת הערעור ליום 5.2.15, תוך ששירות המבחן התבקש להגיש תסקיר מעודכן בעניינו של המשיב.

8. תסקיר כאמור אכן הוגש. בתסקיר מיום 3.2.15 נאמר, כי ביום 24.12.14 הופסקה השתתפותו של המשיב בהליך הגמילה ב"ליפתא" וזאת בשל סגירת המסגרת, ואולם בשים לב להערכת גורמי הטיפול כי המשיב זקוק להמשך טיפול ארוך טווח, הוא שולב בתוכנית גמילה במסגרת הקהילה הטיפולית "מלכישוע" בצפון הארץ. עוד נאמר בתסקיר, כי התרשמות שירות המבחן היא, כי המשיב משתף פעולה עם תוכנית הגמילה. במצב דברים זה המליץ שירות המבחן על דחיית הדיון בעניינו של המשיב למשך שלושה חודשים נוספים, וזאת לצורך המשך מעקב אחר מצבו של המשיב והתקדמותו. בשים לב להמלצת שירות המבחן הורינו על דחיית הדיון פעם נוספת, תוך ששירות המבחן התבקש להגיש תסקיר משלים בעניינו של המשיב לקראת הדיון הבא שנקבע.

9. בתסקירו מיום 5.5.15 ציין שירות המבחן את התרשמותו ולפיה המשיב נמצא בעיצומו של תהליך טיפולי חיובי ב"מלכישוע". עוד צוין בתסקיר, כי מסגרת הטיפול כוללת שהייה של כשנה במסגרת הקהילה (ב"כפר"), ולאחר מכן שהייה של חצי שנה נוספת במסגרת הוסטל שיקומי השייך לקהילה, שם המטופל מנהל חיים עצמאיים

בתחומי התעסוקה וניהול משק בית בליווי צוות טיפולי. על רקע האמור שב שירות המבחן וביקש דחייה נוספת של מועד הדיון, בארבעה חודשים, וזאת על מנת לאפשר למשיב את המשך הטיפול.

10. לדיון שהתקיים לפנינו ביום 28.5.15 התייצב המשיב. בפתח הדיון ביקש בא כוחו כי נאמץ את המלצת שירות המבחן ונדחה את מועד הדיון פעם נוספת, וזאת על מנת לאפשר למשיב לסיים את השלב הראשון של הטיפול (השהייה ב"כפר"). ב"כ המשיב ציין עוד, כי אפשר שקיימת אפשרות ולפיה במסגרת השלב השני של הטיפול (השהייה בהוסטל) ישולב גם ריצוי עבודות השירות, וכי הוא בוחן את הדבר. ב"כ המערער טען מנגד, כי אין מקום לדחות את שמיעת הערעור פעם נוספת, ויש לשמוע את הערעור לגופו. לאחר ששקלנו בדבר קבענו, כי אין מקום לדחייה נוספת של שמיעת הערעור, וכי הערעור יישמע באותו מועד. ב"כ המערער שב על הטענות שהובאו לעיל וטען, כי יש לקבל את הערעור ולהורות על שליחתו של המערער למאסר "ממש". ב"כ המשיב טען מנגד, כי יש לאפשר למשיב להשלים את הליך השיקום אשר בעיצומו הוא מצוי ולא להטיל עליו עונש של מאסר מאחורי סורג ובריח. ב"כ המשיב ציין עוד, כי המשיב מחוייב להליך השיקום שהוא עובר וכי משפחתו הוציאה מכיסה סכומי כסף ניכרים בהקשר להליך זה. המשיב מסר בדיון, כי מסגרת הטיפול הסגורה ב"מלכישוע" (השהייה ב"כפר") צפויה להסתיים בעוד 3-4 חודשים ולאחר מכן צפוי השלב השני של יציאה להוסטל.

11. לאחר ששמענו את טענות הצדדים ושקלנו בדבר, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. אכן, העבירה בה הורשע המשיב אינה קלה וכך גם נסיבות ביצועה. ואולם מנגד, בית משפט קמא הביא לזכותו של המשיב, ובצדק, את גילו הצעיר בעת ביצוע העבירה (כ-19.5), את עברו הנקי ואת הודאתו. בית המשפט גם ציין בגזר הדין כי המשיב היה נתון במעצר "ממש" במשך תקופה של קרוב לחודש ימים (מיום 27.5.13 ועד ליום 24.6.13), וכי היה נתון גם ב"מעצר בית".

12. שיקול נוסף אותו הביא בית משפט קמא הוא שיקול השיקום. דומה, כי לשיקול זה יש לתת משקל של ממש בעניינו, בשים לב לתמונה שנפרשה לפנינו ולפיה מאז ניתן גזר דינו של בית משפט קמא מצוי המשיב בעיצומו של הליך שיקומי ממושך וחיובי, תחילה במרכז הגמילה בליפתא, ועכשיו במסגרת "מלכישוע". לא למותר לציין, כי המשיב מורחק מהציבור או נתון במגבלות שונות מאז מעצרו ביום 27.7.13, היינו במשך תקופה של למעלה מ-22 חודשים. תחילה, במשך כחודש ימים, היה המשיב נתון במעצר "ממש"; אחר כך, במשך תקופה ממושכת, היה המשיב נתון ב"מעצר בית" ובתנאים מגבילים; ביום 20.10.14 החל המשיב בטיפול לגמילה מסמים במסגרת מג"ל צעיר הממוקמת בשכונת ליפתא, שם הוא שהה עד ליום 24.12.14, היינו במשך כחודשיים; ביום זה עבר המשיב לקהילה הטיפולית ב"מלכישוע" שם הוא שוהה עד היום.

13. לנוכח כל האמור, ובשקלול מכלול נסיבות העניין, אנו סבורים שאין מקום להתערב בעונש אותו גזר בית משפט השלום על המשיב ואין מקום להורות על השבתו של המשיב אל מאחורי סורג ובריח. גם לא ראינו מקום להורות על חילוט הרכב המעורב. מטעמים אלה החלטנו לדחות את הערעור. יש לציין, כי לא ראינו מקום לדחות את הדיון בערעור למועד נוסף, כהצעת שירות המבחן, שכן החומר הקיים לפנינו היום מבסס את המסקנה אליה הגענו. אנו יוצאים מנקודת הנחה שרצונו של המשיב לשקם את חייו ולעלות על דרך חדשה הוא כן ואמיתי, וכי הוא ימשיך בהליך השיקום אשר בעיצומו הוא מצוי, בהתאם למתווה עליו נמסר לנו, ובפיקוח שירות המבחן מכוח צו המבחן שניתן על ידי בית משפט השלום.

14. בשים לב להליך אותו עובר המשיב ב"מלכישוע" ולאור דבריו של המשיב כי שלב א' של הליך זה צפוי להסתיים בעוד מספר חודשים, אנו קובעים כי מועד תחילת ריצוי עבודות השירות יהיה ביום 1.9.15.

15. נציין, כי במהלך הדיון שמענו מב"כ המשיב שקיימת אפשרות ולפיה ריצוי עבודות השירות ייעשה במסגרת "שלב ב'" של הליך הגמילה אותו עובר המשיב, היינו שלב היציאה מהכפר הסגור להוסטל. נראה, כי אפשרות זו דורשת בחינה ובדיקה מול הגורמים השונים המעורבים, וב"כ המשיב מוזמן לעשות את הבחינה, הבדיקה והתאומים הדרושים.

16. **סוף דבר.** הערעור נדחה. כאמור, המשיב יחל לרצות את עבודות השירות ביום 1.9.15.

המזכירות תודיע לב"כ הצדדים טלפונית על מתן פסק הדין ותשלח להם העתק ממנו כמוסכם; כן תמציא פסק הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות.

ניתן היום, כ"ח סיוון תשע"ה, 15 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

אריה רומנוב, שופט

**ד"ר יגאל מרזל,
שופט**

**גילה כנפי שטייניץ,
שופטת**